

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี รูปแบบงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการสำรวจด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง คือ (1) กลุ่มนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาในระหว่างปีการศึกษา 2553-2557 ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต จำนวนทั้งหมด 25 คน แบ่งออกเป็นนักศึกษาชาวลาวจำนวน 17 คน และนักศึกษาชาวกัมพูชา จำนวน 8 คน และ (2) กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา จำนวน 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่มีการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองไว้ และในขณะเดียวกันก็มีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย ส่วนระดับขั้นตอนในการปรับตัวของนักศึกษาชาวลาว พบว่าโดยส่วนใหญ่เมื่ออยู่เมืองไทยมาสักระยะหนึ่ง รู้สึกปรับตัวได้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ภาษาไทยทำให้นักศึกษาสื่อสารได้อย่างมั่นใจ และรู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง ส่วนระดับขั้นตอนในการปรับตัวของนักศึกษาชาวกัมพูชาพบว่าโดยส่วนใหญ่เพิ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทยได้ไม่นาน จึงรู้สึกตื่นเต้นถึงความแปลกใหม่ของสภาพแวดล้อม สถานการณ์ใหม่ๆ ทั้งวัฒนธรรม ผู้คน และการบริโภค

2. องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ได้แก่ (1) พื้นฐาน/ลักษณะส่วนบุคคล สิ่งที่ดีตัวและเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า เช่น ภูมิหลัง บุคลิกนิสัย ความคาดหวัง ระดับการเตรียมตัว และทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา (2) สภาพแวดล้อมของสังคมและประเทศเจ้าบ้าน เช่น ลักษณะวัฒนธรรมไทยที่มีความอ่อนปรน ยืดหยุ่น ความประทับใจแรกพบต่อวัฒนธรรมไทย การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคมไทย การรับรองอย่างเป็นทางการของทางหน่วยงานรัฐบาลไทย โอกาสของการทำกิจกรรมร่วมกัน และความถี่ในการสื่อสารกับชาวไทย (3) บทบาทของสื่อมวลชน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล และเป็นที่ระบายนามณ์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนช่วยให้นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาแต่ละคนปรับตัวทางวัฒนธรรมได้แตกต่างกัน

3. แนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ ได้แก่ (1) การเรียนรู้ศึกษาข้อมูลต่างๆ ด้วยตนเอง ด้วยการสืบค้นข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ข้อมูลของที่พักอาศัย และข้อมูลของการใช้ภาษาไทย (2) บุคคลต่างวัฒนธรรมในฐานะคู่สื่อสาร คือ สื่อบุคคล/หน่วยงานที่นักศึกษาเปิดรับ พบว่านักศึกษาชาวลาวเลือกที่จะสื่อสารเรื่องการเรียนกับเพื่อนชาวไทย และจะสื่อสารเรื่องการใช้ชีวิตกับเพื่อนชาวลาว ส่วนนักศึกษาชาวกัมพูชา มีการสื่อสารและสนิทสนมกันเฉพาะภายในกลุ่มนักศึกษาชาวกัมพูชามากกว่า จึงทำให้มีเวลากับคนไทยไม่มากพอที่จะมีโอกาสได้เรียนรู้ทางวัฒนธรรม ส่วนการปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์/บุคลากรของหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ จะมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการปรับตัวทั้งในเรื่องการเรียน และการใช้ชีวิต (3) การเปิดรับสื่อมวลชนไทย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ละคร เพลง ภาพยนตร์ และสื่อใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับตัว เป็นข้อมูลการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม และให้ความเพลิดเพลิน

Abstract

The research “Intercultural Adaptation Process of Lao and Cambodian Students in Ubon Ratchathani University” aims to investigate intercultural adaptation process, factors supporting Lao and Cambodia students’ strategies in adapting to new culture while studying in Ubon ratchathani University. The study combines both qualitative and qualitative methods, namely by survey questionnaires and in-depth interview. There were 30 subjects in this study including (1) twenty-five Lao and Cambodian students— seventeen from Lao and eight from Cambodia—who enrolled in the University from bachelor, master’s degree and doctoral degree levels during academic years 2010-2014, and (2) five involving administrators, teachers and staff. The research results are as follows:

1. Overall, the intercultural adaptation process of Lao and Cambodian students mostly indicated preservation of one’s own ethnic identity while at the same time there was evidence of bicultural identity as they gradually assimilated into Thai culture. Concerning the stages of cultural adaptation, after a certain period of their stay in Thailand, the Lao students showed a great deal of cultural adaptation, particularly in Thai language communication which also increased their self-confidence making them feel as if Thailand were their own home. However, the Cambodian students’ stages of cultural adaptation differed from the Lao students because they had stayed in Thailand in a shorter period of time. Thus, they were drawn into intriguing environment and new experiences, for instance, culture, people, and food.

2. The factors assisting Lao and Cambodian students’ cultural adaptation were: (1) predisposition or individual condition and identity such as background, personality, expectation, levels of preparation for the new place, language and communicative skills, (2) social condition of the host environment especially the flexible and compromising aspects of Thai culture brought first impression of group support from Thai people, institutional legitimization of new identity, opportunities in cooperative tasks, and frequent communication with Thai people, and (3) mass media played an important role in provided the students with information and relaxation resources all of which partially helped Lao and Cambodian students in adapting to the new culture at different levels.

3. Strategies in adapting to new culture were as follows. (1) Students were self-taught via web-based research, for instance, information regarding Ubon Ratchathani University, accommodation, and Thai language usage. (2) People from a different culture as communication partners were media person/ personnel the students welcomed into their realm—the Lao students were more open with Thai students on the matters of study and more likely to share life styles with Lao students whereas the Cambodian students chose to communicate within Cambodian circle of friends thus preventing them from learning culture with Thai friends. The students’ interaction with others, teachers/ staff of Foreign Affair Department was for the purposes of study and living guidance. (3) Accepting or consuming the Thai mass media—newspaper, television programs, series, songs, movies and new media—provided the students with ways that helped them to adapt themselves to the new culture, gain information for cultural learning, and relax.